

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL SPORTO ĮSTATYMO NR. I-1151 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-908 1 IR 2 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 6 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-110 3 IR 4 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TAP-22-899(2); 22-5027(3)) (toliau kartu – Projektai)

2022-06-01 Nr. NV-1516

Vilnius

Projektų rengėjas - Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau - Ministerija).

Projektų tikslas. Seimui priėmus atitinkamus Loterijų įstatymo ir Loterijų ir lošimų mokesčio įstatymo pakeitimus siekiama užtikrinti tvarų olimpinių sporto šakų finansavimą iš vieno šaltinio, didinti valstybės stipendijas visiems sportininkams bei suvienodinti jų dydžius už tuos pačius pasiekimus negalia turintiems ir jos neturintiems sportininkams, kartu valstybės lėšomis užtikrinant ir jų socialines garantijas. Taip pat įtvirtinti kriterijų dėl valstybės premijų už į olimpinių, paralimpinių ar kurčiųjų žaidynių programas įtrauktoje rungtyje pasiektus sportininkų laimėjimus dydžių diferencijavimo bei atlikti kitus aktualius pakeitimus.

Dabartinė situacija. Šiuo metu:

• **Valstybės stipendijos:**

- Skiriamos sportininkams pasiekus Sporto įstatyme nurodytus laimėjimus (olimpinių žaidynių ar į olimpinių žaidynių programą įtrauktos rungties pasaulio čempionatų 1–16 vietos laimėtojams; į olimpinių žaidynių programą įtrauktos rungties Europos čempionatų ar Europos žaidynių, pasaulio jaunimo čempionatų, jaunimo olimpinių žaidynių, paralimpinių ar kurčiųjų žaidynių 1–6 vietos laimėtojams; į paralimpinių ar kurčiųjų žaidynių programą įtrauktos rungties pasaulio, Europos neįgaliųjų ar į olimpinių žaidynių programą įtrauktos rungties Europos jaunimo čempionatų 1–3 vietos laimėtojams; į paralimpinių ar kurčiųjų žaidynių programą įtrauktos rungties pasaulio jaunimo ar Europos jaunimo neįgaliųjų čempionatų 1 vietos laimėtojams). Valstybės stipendijų dydžiai, priklausomai nuo pasiekto laimėjimo, skirtingi. Didžiausia stipendija mokama už olimpinių žaidynių 1 vietą – 27 bazinių socialinių išmokų (toliau – BSI) dydžio (1 242 Eur), mažiausia - 3 BSI (138 Eur) už pasaulio jaunimo čempionatų, jaunimo olimpinių žaidynių 4–6, Europos jaunimo čempionatų 2, 3, pasaulio jaunimo neįgaliųjų čempionatų ar Europos jaunimo neįgaliųjų čempionatų 1 vietas.
- Sportininkų su negalia ir neturinčių negalios valstybės stipendijų dydžiai už to paties lygmens pasiektus laimėjimus skiriasi (pvz., už olimpinių žaidynių 1 vietą sportininkui be negalios skiriama 27 BSI dydžio (1 242 Eur) valstybės premija, o už paralimpinių, kurčiųjų žaidynių 1 vietą – 23 BSI (1 058 Eur)).
- Valstybės stipendijos priklausomai nuo pasiekto laimėjimo mokamos arba neterminuotai, arba 4 metus, arba iki kitų tos pačios kategorijos tarptautinių aukšto meistriškumo sporto varžybų, kurios vyksta po tų tarptautinių aukšto meistriškumo sporto varžybų, kuriose buvo pasiektas tam tikras laimėjimas, paskutinės dienos, bet ne ilgiau kaip 2 metus. Šiai dienai sportininkams, kuriems valstybės stipendija mokama iš valstybės biudžeto, nėra užtikrinamos socialinės garantijos. Valstybės stipendijas moka Ministerija. Lietuvos tautinis olimpinis komitetas (toliau – LTOK) sportininkams taip pat skirdavo stipendijas. Seimui priėmus Loterijų įstatymo ir Loterijų ir lošimų mokesčio įstatymo pakeitimus ir padidinus

Ministerijos asignavimus, įsipareigota atlikti valstybės stipendijų dydžių peržiūrą, siekiant, kad sportininkai gautų ne mažesnes stipendijas, nei gaudavo iki šiol iš dviejų šaltinių.

- Šiuo metu valstybės stipendijos yra mokamos 76 sportininkams be negalios ir 43 turintiems negalią sportininkams. Valstybės stipendijoms 2020 m. skirta 901 326 Eur, 2021 m. – 952 350 Eur valstybės biudžeto lėšų.
- **Valstybės premijos:**
  - Vyriausybė ar jos įgaliota institucija sportininkams ir jų treneriams už įstatyme nurodytus laimejimus (olimpinių žaidynių 1–8 vietos; pasaulio ar Europos čempionatų 1–3 vietos; į parolimpinių ar kurčiųjų žaidynių programą įtrauktos rungties pasaulio ar Europos neįgaliųjų čempionatų 1–3 vietos; parolimpinių ar kurčiųjų žaidynių 1–4 vietos; specialiosios olimpiados žaidynių 1–3 vietos; universiados 1–3 vietos) skiria valstybės premijas ir nustato valstybės premijų dydžius. Valstybės premijų dydžiai už į olimpinių, parolimpinių ir kurčiųjų žaidynių programas įtrauktų rungčių aukšto meistriškumo sporto varžybose pasiektus to paties lygmens pasiekimus sportininkams su negalia ir jos neturintiems skiriasi. Pagal valstybės mokamų premijų dydį iš 18 Europos Sąjungos valstybių narių Lietuva yra antra, pasaulyje – 9.
  - Vyriausybė 2022 m. gegužės 4 d. priėmė nutarimą Nr. 468, kuriuo padidino valstybės premijų sportininkams ir jų treneriams dydžius už parolimpinių ir kurčiųjų žaidynių 1–4 vietas, juos nustatant pusės atitinkamai už olimpinių žaidynių 1–4 vietas dydžio. Už parolimpinių ir kurčiųjų žaidynių 1 vietą nustatyta 1 525 BSI (70 150 Eur) dydžio valstybės premija (iki šiol buvo skiriama 458 BSI (21 068 Eur), už 2 vietą – 763 BSI (35 098 Eur) (iki šiol buvo skiriama 229 BSI (10 534 Eur)), už 3 vietą – 572 BSI (26 312 Eur) (iki šiol buvo skiriama 153 BSI (7 038 Eur)), už 4 vietą – 305 BSI (14 030 Eur) (iki šiol buvo skiriama 105 BSI (4 830 Eur)). Taip pat apsispręsta suvienodinti į olimpinių, parolimpinių ir kurčiųjų žaidynių programas įtrauktų rungčių aukšto meistriškumo sporto varžybų (olimpinės, parolimpinės, kurčiųjų žaidynės, pasaulio, Europos čempionatai) valstybės premijų dydžius sportininkams su negalia ir jos neturintiems už to paties lygmens pasiekimus, tačiau prieš tai Sporto įstatyme nustatyti kriterijų dėl varžovų dalyvavimo į olimpinių, parolimpinių ar kurčiųjų žaidynių programas įtrauktoje rungtyje, siekiant, kad valstybės premijų dydžiai, dalyvaujant mažesniai varžovų skaičiui, būtų diferencijuojami (šiuo metu toks kriterijus nenustatytas). Suvienodinus valstybės premijų dydžius ir neįtvirtinus į olimpinių, parolimpinių ar kurčiųjų žaidynių programas įtrauktoms rungtims premijų dydžių diferencijavimo kriterijaus, susidarytų nelygybė tarp turinčių negalią sportininkų ir neturinčių negalios sportininkų, nes vieni sportininkai (neturintys negalios) teisę dalyvauti žaidynėse, pasaulio, Europos čempionatuose iškovotų dalyvaudami aukšto meistriškumo sporto atrankos varžybose, o kiti sportininkai (turintys negalią) – nesant atrankos sistemos.
  - 2019 m. valstybės premijoms skirta 109 tūkst. Eur, iš jų neįgaliųjų – 60,4 tūkst. Eur. 2020 m. valstybės premijoms buvo skirta 12,3 tūkst. Eur (dėl Covid-19 buvo atšauktos dauguma varžybų). 2021 m. valstybės premijoms išmokėti skirta 549,9 tūkst. Eur, iš jų neįgaliųjų sportininkų premijoms - 182,3 tūkst. Eur.

Kita:

- Sporto federacijoms aukšto meistriškumo sporto programose nėra numatyta galimybės valstybės biudžeto lėšomis finansuoti sporto organizacijų funkcijas išskirtinių sportinių gabumų turinčių vaikų atrankai ir rengimui.
- Nacionalinei sporto agentūrai (toliau – NSA), pradedančiai veiklą nuo 2022 m. liepos 1 d., nėra numatyta funkcija vykdyti kituose įstatymuose pavestas funkcijas ir kt.

Projektų esmė, nauda. Siūloma:

Dėl valstybės stipendijų:

- **Praplėsti valstybės stipendijų gavėjų ratą už tam tikrus sportinius pasiekimus.** Valstybės stipendijas papildomai gautų: parolimpinių ar kurčiųjų žaidynių 7-8 vietos ir pasaulio neįgaliųjų

čempionatų 4-6 vietas, olimpinių žaidynių 17-24 vietas, į olimpinių žaidynių programą įtrauktos rungties Europos čempionatų, Europos žaidynių 7-8 vietas, pasaulio ir Europos jaunimo neįgaliųjų čempionatų 2-3 vietas, pasaulio jaunimo čempionatų, jaunimo olimpinių žaidynių ir Europos jaunimo čempionatų 4-6 vietas.

- **Padidinti valstybės stipendijas sportininkams, kad jos dydis nebūtų mažesnis nei buvo mokama kartu su LTOK stipendija bei papildomai visiems jas didinti 3 BSI (138 Eur). Didžiausia valstybės stipendija būtų 57 BSI (2 622 Eur), mažiausia – 15 BSI (690 Eur).** Valstybės stipendija, priklausomai nuo laimėtos vietos, būtų mokama 4 metus arba 2 metus, arba iki kitų tos pačios kategorijos tarptautinių aukšto meistriskumo sporto varžybų, kurios vyksta po tų tarptautinių aukšto meistriskumo sporto varžybų, kuriose buvo pasiektas tam tikras laimėjimas. Valstybės stipendijos mokėjimas bus nutraukiamas, jei sportininkas per 2 metus nuo tam tikro laimėjimo pasiekimo dienos nesudalyvaus bent vienoje įstatyme nurodytose tarptautinėse aukšto meistriskumo sporto varžybose. Nuo liepos 1 d. valstybės stipendijas mokės NSA.
- **Suvienodinti valstybės stipendijų, skiriamų turintiems negalią ir neturintiems negalios sportininkams, dydžius už to paties lygmens iškovotas vietas.**
- **Valstybės biudžeto lėšomis užtikrinti socialines garantijas sportininkams gaunantiems valstybės stipendijas** – sportininkai būtų draudžiami sveikatos draudimu (6,98 proc. nuo Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos (toliau - MMA), ligos (1,99 proc.), pensijų (8,72 proc.), motinystės (1,81 proc.) socialiniu draudimu nuo valstybės stipendijos dydžio, jei neturima draudžiamųjų pajamų. Už sportininkus, kurių draudžiamųjų pajamų suma per kalendorinius metus bus mažesnė už atitinkamų metų 12 MMA sumą, valstybės lėšomis bus sumokama trūkstama iki 12 MMA sumos socialinio draudimo įmokų suma. Jei valstybės stipendija bus mažesnė nei MMA sportininkai bus draudžiami nuo MMA.

Sportininkų valstybės stipendijų dydžiai

Siūlomas valstybės stipendijos dydis + papildomai socialinės garantijos (19,5 proc.) (sveikatos draudimas (6,98 proc.), ligos (1,99 proc.), pensijų (8,72 proc.), motinystės (1,81 proc.) socialinis draudimas)			Šiuo metu skiriamas valstybės stipendijos dydis be socialinių garantijų	
Aukšto meistriskumo sporto varžybos	Iškovota vieta	Dydis, Eur	Iškovota vieta	Dydis, Eur
Olimpinių žaidynių	1–4	2 622 (57 BSI) + 511 = 3 133	1	1 242 (27 BSI)
			2–3	1 058 (23 BSI)
			4	966 (21 BSI)
Paralimpinių ar kurčiųjų žaidynių	1–4		1	1 058 (23 BSI)
		1 978 (43 BSI) + 386 = 2 364	2–3	966 (21 BSI)
			4	690 (15 BSI)
Pasaulio čempionatų	1–3		1	1 058 (23 BSI)
			2–3	966 (21 BSI)
Pasaulio neįgaliųjų čempionatų	1–3	1 978 (43 BSI) + 386 = 2 364	1	782 (17 BSI)
			2–3	690 (15 BSI)
Olimpinių žaidynių	5–8		5–8	966 (21 BSI)
Paralimpinių ar kurčiųjų žaidynių	5–8		4–6	690 (15 BSI)
		1 978 (43 BSI) + 386 = 2 364	7–8	-
Pasaulio čempionatų	4–6		4–6	782 (17 BSI)
Pasaulio neįgaliųjų čempionatų	4–6		4–6	-
Europos čempionatų, Europos žaidynių	1–3		1	966 (21 BSI)
		1 978 (43 BSI) + 386 = 2 364	2–3	782 (17 BSI)
Europos neįgaliųjų čempionatų	1–3		1	690 (15 BSI)
			2, 3	598 (13 BSI)

Olimpinių žaidynių	9–12	1 702	9–12	782 (17 BSI)
Pasaulio čempionatų	7–9	(37 BSI) + 332	7–8 9	782 (17 BSI) 690 (15 BSI)
Europos čempionatų, Europos žaidynių	4–6	= 2 034	4–6	598 (13 BSI)
Olimpinių žaidynių	13–16	1 610	13–16	690 (15 BSI)
Pasaulio čempionatų	10–12	(35 BSI) + 314 = 1 924	10–12	
Olimpinių žaidynių (jei dalyvavo atrankos varžybose)	17–24	1 426	17–24	-
Pasaulio čempionatų	13–16	(31 BSI) + 278	13–16	598 (13 BSI)
Europos čempionatų, Europos žaidynių	7–8	= 1 704	7–8	-
Pasaulio jaunimo čempionatų	1–3	920 (20 BSI) + 179 = 1 099	1 2–3	414 (9 BSI) 230 (5 BSI)
Jaunimo olimpinių žaidynių			1 2–3	414 (9 BSI) 230 (5 BSI)
Europos jaunimo čempionatų			1 2–3	230 (5 BSI) 138 (3 BSI)
Pasaulio jaunimo neįgaliųjų čempionatų			1 2–3	138 (3 BSI) -
Pasaulio jaunimo čempionatų	4–6	690 (15 BSI) + 135 = 825	4–6	-
Jaunimo olimpinių žaidynių				
Europos jaunimo čempionatų				

- 2022 m. liepos–gruodžio mėn. bus apie 75–80 sportininkų be negalios, kuriems bus mokamos valstybės stipendijos. Šių sportininkų valstybės stipendijoms 2022 m. sausio–birželio mėn. bus išmokėta 315,5 tūkst. Eur, o liepos–gruodžio mėn. – 776,1 tūkst. Eur. Prognozuojama, kad 2022 m. iš viso neturintiems negalios sportininkams valstybės stipendijoms išmokėti reikės 1 091,6 tūkst. Eur. Šiuo metu valstybės stipendijos mokamos 43 turintiems negalia sportininkams. Tikėtina, kad turinčių negalią sportininkų, gaunančių valstybės stipendijas skaičius, 2022 m. liepos–gruodžio mėn. bus 57–60 sportininkų. Minėtų sportininkų valstybės stipendijoms 2022 m. sausio–birželio mėn. bus išmokėta 207 tūkst. Eur, o 2022 m. liepos–gruodžio mėn. - 776,1 tūkst. Eur. Prognozuojama, kad 2022 m. iš viso turintiems negalią sportininkams valstybės stipendijoms išmokėti reiks 968,5 tūkst. Eur. Sveikatos draudimo įmokoms sumokėti iš Ministerijos asignavimų bus skirta apie 23 tūkst. Eur, pensijų, ligos ir motinystės socialinio draudimo įmokoms – apie 113 tūkst. Eur.

Dėl valstybės premijų:

- Įtvirtinti kriterijų dėl valstybės premijų už į olimpinių, paralimpinių ar kurčiųjų žaidynių programas įtrauktoje rungtyje pasiektus sportininkų laimėjimus dydžių diferencijavimo. Nustatomas 12 varžovų rungtyje konkuravimo kriterijus. Tokiu atveju maksimalaus Vyriausybės nustatyto dydžio valstybės premija būtų skiriama sportininkams ir jų treneriams, kai į olimpinių, paralimpinių ar kurčiųjų žaidynių programas įtrauktoje rungtyje varžėsi ne mažiau kaip 12 varžovų, išskyrus atvejus, kai tarptautinė sporto šakos federacija apribotų varžovų skaičių. Vyriausybė už tokį pasiektą laimėjimą nustatytų mažesnę valstybės premijos dydį tokiomis proporcijomis, kiek varžovų trūksta iki 12. Kai tarptautinė sporto šakos federacija apribotų varžovų skaičių, nustatydama mažesnę kaip 12 varžovų skaičių, tačiau varžybose dalyvautų mažesnis nei nustatytas varžovų skaičius, Vyriausybė už tokį pasiektą laimėjimą nustatytų mažesnę valstybės premijos dydį tokiomis proporcijomis, kiek varžovų trūksta iki tarptautinės sporto šakos federacijos apriboto varžovų skaičiaus.

Suvenodinus valstybės premijų sportininkams ir jų treneriams dydžius prognozuojama, kad 2022 m. valstybės premijoms reikės apie 1,95 mln. Eur, 2023 m. – 1,4 mln. Eur, 2024 m. – 2,2 mln. Eur.

Kiti pakeitimai:

- Pakeisti tarptautinės sporto šakos federacijos sąvoką, nurodant, kad tarptautinė sporto šakos federacija ne tik pasaulio mastu, tačiau ir Europos mastu nustato pagrindines sporto šakos taisykles. Atitinkamai nurodant pasaulio ar Europos tarptautinę sporto šakos federaciją, siūloma patikslinti ir kitus Sporto įstatymo straipsnius.
- Sudaryti galimybę sporto šakų federacijoms ar organizacijoms aukšto meistriškumo sporto programos lėšomis finansuoti veiklas susijusias su išskirtinių sportinių gabumų turinčių vaikų atranka ir rengimu. Sporto šakų federacijos įgyvendindamos šią funkciją turės sukurti gabių ir talentingų vaikų paieškos, atpažinimo ir rengimo sistemos modelį. Siekiama, kad išskirtinių sportinių gabumų turintys vaikai nuolat papildytų sporto šakų federacijų nacionalines rinktines ir būtų motyvuoti siekti sportininko karjeros.
- Siekiant susisteminti valstybės sporto politikos įgyvendinimą, nustatyti, kad visus Sporto rėmimo fondo lėšomis finansuojamus sporto projektus nuo 2023 m. sausio 1 d. administruotų vienas juridinis asmuo – NSA.

Kartu su Projektais teikiamas Vyriausybės posėdžio protokolo projektas, kuriuo Ministerijai pavedama: iki 2022 m. birželio 17 d. parengti ir pateikti Vyriausybei su Įstatymo projekto priėmimu pagal kompetenciją susijusius įgyvendinamuosius teisės aktus; kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau - SADM) atlikti sportininkų rentų reguliavimo vertinimą ir pateikti siūlymus dėl šio reguliavimo tobulinimo kartu su SADM rengiamais sisteminiais pasiūlymais dėl valstybinių pensijų reglamentavimo tobulinimo.

Nauda: padidintos stipendijos sportininkams ir suvienodinti jų dydžiai negalią turintiems sportininkams ir sportininkams be negalios; praplėstas jų gavėjų ratas.

Derinimas. Projektai derinti su SADM, Finansų ministerija, patikslinti įvertinus Sveikatos apsaugos ministerijos ir Teisingumo ministerijos pastabas. Taip pat tikslinti pagal sporto organizacijų teiktas pastabas ir pasiūlymus, t.y. Nacionalinės sportininkų asociacijos, Lengvosios atletikos federacijos, Lietuvos paralimpinio komiteto, Lietuvos kurčiųjų sporto komiteto, Lietuvos aklųjų sporto federacijos ir Lietuvos neįgaliųjų sporto federacijos. Lietuvos tautinis olimpinis komitetas, Lietuvos sporto federacijų sąjunga, Nacionalinė sporto federacijų asociacija pastabų ar pasiūlymų nepateikė. Projektai svarstyti 2022 m. gegužės 24 d. tarpinstituciniame pasitarime ir patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės ir Socialinės politikos grupių pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Į Teisės grupės antrinėje išvadoje pateiktas redakcinio pobūdžio pastabas bus atsižvelgta iki Projektų pasirašymo.

Atitiktis Vyriausybės programai. Projektai siejasi su Vyriausybės programos projekto „Fizinį aktyvumą ir aukštą meistriškumą užtikrinanti sporto sistema“ nuostatomis (orientuodamiesi į aukštus profesionalaus sporto rezultatus, susitelksime siekdami įgyvendinti aukšto sportinio meistriškumo programų pagrindinius tikslus ir uždavinius, sudarydami reikiamas pasirengimo sąlygas sportininkams ir jų treneriams; numatysime papildomą valstybės aukšto meistriškumo sporto programos finansavimą, taip sudarydami galimybes mūsų šalies sportininkams sėkmingai pasirengti ir konkuruoti svarbiausiose aukščiausio lygio tarptautinėse varžybose; daugiau dėmesio skirsime nacionalinių sporto šakų federacijų aukšto sportinio meistriškumo programoms, skirtoms vaikų, jaunių, jaunimo ir elito sporto plėtrai, užtikrindami sportininkų rengimo sistemos tęstinumą).

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome Projektus svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aistė Zedelytė-Kaminskė